

ประกาศคณะกรรมการวิชาชีพสาขากายอุปกรณ์

เรื่อง มาตรฐานวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์

พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๓ (๗) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๓ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย คณะกรรมการวิชาชีพสาขากายอุปกรณ์จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในประกาศนี้

“ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์” หมายความว่า ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์

“ผู้ป่วย” หมายถึง ผู้รับบริการ และให้มีความหมายรวมถึง ผู้พิการที่มารับบริการด้านกายอุปกรณ์

“ผู้พิการ” หมายถึง บุคคลที่มีสภาพร่างกายบางส่วนสูญเสีย หรือบกพร่องเกี่ยวกับระบบประสาท กล้ามเนื้อ และกระดูก

ข้อ ๒ มาตรฐานวิชาชีพสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ ประกอบด้วย มาตรฐานหลัก ๓ มาตรฐาน คือ

- ๑) ความเป็นวิชาชีพและความรับผิดชอบ
- ๒) ความรู้ ความเข้าใจ
- ๓) ทักษะที่จำเป็นในการให้บริการ

มาตรฐาน ๑

ความเป็นวิชาชีพและความรับผิดชอบ

ข้อ ๓ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ ต้องมีความเป็นวิชาชีพ ดังนี้

- ๑) ปฏิบัติงานภายใต้กฎ ระเบียบ และจรรยาบรรณวิชาชีพ

ก) เข้าใจกฎหมาย ระเบียบ ประกาศต่าง ๆ ที่กำหนด และให้ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ถือปฏิบัติ

ข) เข้าใจถึงข้อบังคับ ระเบียบปฏิบัติ และข้อแนะนำที่เป็นสากล

ค) เข้าใจและเคารพเรื่องสิทธิของผู้ป่วย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมถึงบทบาทของตนในการให้บริการทางกายอุปกรณ์

ง) ปฏิบัติงานโดยเสมอภาค

จ) รักษาความลับของผู้ป่วย

- ๒) ร่วมจัดทำคำยินยอมของผู้ป่วยก่อนการให้บริการกายอุปกรณ์

- ๓) รู้ถึงข้อจำกัดในการให้บริการ
- ก) สามารถประเมินสถานการณ์ ลักษณะและระดับความรุนแรงของปัญหา และปรึกษาผู้รู้และมีประสบการณ์มากกว่าเพื่อแก้ปัญหานั้น
- ข) สามารถประเมินวิธีแก้ปัญหิต่าง ๆ ได้
- ๔) สามารถบริหารจัดการภาระงานของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๕) ฝึกฝนตนเองให้มีความรู้และทักษะในวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ
- ๖) เข้าใจถึงความจำเป็นในการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพ
- ๗) แสดงตนว่าเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ในสถานที่ปฏิบัติงาน
- ข้อ ๔ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ต้องมีความสัมพันธ์และความรับผิดชอบต่อผู้ร่วมงานและผู้ป่วย ดังนี้
- ๑) รู้ถึงขอบเขตวิชาชีพและขอบเขตการให้บริการของตนเอง
- ก) ปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ข) ปฏิบัติงานร่วมกับสหสาขาวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ
- ค) แนะนำความเห็นทางวิชาชีพแก่ผู้ร่วมงาน
- ง) เข้าใจถึงความจำเป็นในการนัดหมาย การเตรียมผู้ป่วย การให้คำแนะนำแก่ผู้ป่วย และญาติ
- จ) แลกเปลี่ยนข้อมูลที่ได้จากผู้ประกอบวิชาชีพอื่น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ
- ๒) แสดงทักษะการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ในการให้ข้อมูล คำแนะนำ และข้อคิดเห็นด้านวิชาชีพแก่ผู้ร่วมงาน ผู้ป่วยและญาติ
- ก) เข้าใจถึงทักษะการสื่อสารที่มีผลต่อการประเมินผู้ป่วย และสามารถใช้ทักษะการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมตามอายุ การศึกษา และสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ป่วย
- ข) เข้าใจถึงการแสดงกริยาท่าทาง และอื่น ๆ ที่เป็นการสื่อสารที่มีใช้การพูดซึ่งอาจมีผลกระทบทางศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อส่วนบุคคล และเศรษฐกิจสถานะ
- ค) เข้าใจถึงความสำคัญที่ต้องให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ผู้ป่วย เพื่อการตัดสินใจในการรับบริการ
- ๓) เข้าใจถึงความต้องการการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพตลอดระยะเวลาที่ให้บริการดูแลผู้ป่วย
- ๔) เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องให้ผู้ป่วยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

มาตรฐาน ๒

ความรู้ ความเข้าใจ

ข้อ ๕ ภายใต้ปรัชญาว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ต้องเรียนรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ ดังนี้

๑) มีความรู้พื้นฐานทางวิชาสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์การแพทย์ และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ ได้แก่

ก) หลักจริยธรรมสำหรับผู้ประกอบโรคศิลปะ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบโรคศิลปะ สิทธิผู้ป่วย สิทธิคนพิการ

ข) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกายวิภาคศาสตร์ของร่างกายมนุษย์ ในด้านโครงสร้างหน้าที่ การทำงานและความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพ

ค) หน้าที่และกลไกการทำงานของระบบต่าง ๆ ในภาวะปกติของร่างกายมนุษย์ โดยเฉพาะระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูก

ง) สาเหตุ กลไกของการเกิดโรคและพยาธิสภาพที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพ

จ) หลักกลศาสตร์เบื้องต้น หลักชีวกลศาสตร์ การวิเคราะห์การเคลื่อนที่และกลศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับกายอุปกรณ์

ฉ) ความหมายและวัตถุประสงค์ของการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทีมงานฟื้นฟูสมรรถภาพ หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับการประเมินและการฟื้นฟูสมรรถภาพ แนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพ บทบาทของกายอุปกรณ์และวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้อง

ช) พื้นฐานกระบวนการวิจัยด้านกายอุปกรณ์

ซ) พื้นฐานด้านจิตวิทยา ปฏิบัติทางจิตใจต่อการสูญเสีย วิธีการเข้าหาและติดต่อสื่อสารกับผู้ป่วย

๒) มีความรู้ด้านกายอุปกรณ์ ได้แก่

ก) นิยามต่าง ๆ ด้านกายอุปกรณ์ บทบาทและประวัติของกายอุปกรณ์ การเขียนภาพหรือวาดแบบที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

ข) วิธีการใช้และการเลือกใช้เครื่องมือ เครื่องจักร และวัสดุในงานกายอุปกรณ์

ค) การประเมินความบกพร่องทางร่างกาย ทางจิตใจ คำสั่งการรักษา ชีวกลศาสตร์องค์ประกอบและวัสดุที่ใช้ หลักการประดิษฐ์ การจัดทำ การจัดแนว การลองสวมและปรับปรุงกายอุปกรณ์ชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในโรคหรือภาวะผิดปกติที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐาน ๓

ทักษะที่จำเป็นในการให้บริการ

ข้อ ๖ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ ต้องมีความสามารถในการตรวจประเมินผู้ป่วย ดังนี้

๑) สังเกตสัญญาณชีพ อาการ และการบาดเจ็บของผู้ป่วย

- ๒) ประเมินสภาพร่างกายและจิตใจโดยทั่วไป
- ๓) ตรวจประเมินร่างกาย ตรวจประเมินกำลังกล้ามเนื้อ วัดพิสัยของข้อ ตรวจความมั่นคงของข้อต่อต่าง ๆ และประเมินความผิดปกติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๔) ประเมินความชำรุดของกายอุปกรณ์ เพื่อพิจารณาการซ่อมแซมหรือทำใหม่ตามความเหมาะสม
- ๕) ร่วมประเมินความเหมาะสมในการใช้เครื่องช่วยผู้พิการ เช่น ไม้เท้า ไม้ค้ำยัน คอกช่วยเดิน หรือรถนั่งผู้พิการ
- ข้อ ๗ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ ต้องมีความสามารถในการออกแบบกายอุปกรณ์ ดังนี้
- ๑) พิจารณาคำสั่งการรักษา ชีวกลศาสตร์ ส่วนประกอบของกายอุปกรณ์สำหรับโรคหรือภาวะผิดปกติที่เกี่ยวข้อง
- ๒) บูรณาการความรู้ด้านกายอุปกรณ์กับความรู้ในศาสตร์อื่นที่เกี่ยวข้องในการออกแบบคิดค้นกายอุปกรณ์ เพื่อให้เหมาะสมกับพยาธิสภาพของผู้ป่วยตามหลักกายอุปกรณ์ศาสตร์
- ๓) ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและพัฒนาด้านกายอุปกรณ์ศาสตร์ เพื่อการออกแบบคิดค้นกายอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับพยาธิสภาพของผู้ป่วย
- ข้อ ๘ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ ต้องมีความสามารถประดิษฐ์กายอุปกรณ์ ดังนี้
- ๑) เลือกใช้เครื่องมือ วัสดุ และเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อประดิษฐ์กายอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับพยาธิสภาพของผู้ป่วย
- ๒) ประเมินการลองสวมใส่กายอุปกรณ์เพื่อให้ได้อุปกรณ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้ป่วย
- ๓) ซ่อมแซม ดัดแปลง แก้ไขกายอุปกรณ์
- ข้อ ๙ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ ต้องมีความสามารถในการติดตามผลการใช้กายอุปกรณ์ ดังนี้
- ๑) วิเคราะห์การลองสวมใส่ ความพอดี ความเหมาะสม ตามวัตถุประสงค์ของกายอุปกรณ์ตามหลักกายอุปกรณ์ศาสตร์
- ๒) ให้คำแนะนำในการดูแลรักษาและการใช้กายอุปกรณ์แก่ผู้ป่วยและญาติ
- ๓) ติดตามผลการใช้กายอุปกรณ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การใช้อุปกรณ์ และเพื่อประเมินการชำรุดของอุปกรณ์ และหาสาเหตุเพื่อการแก้ไข
- ๔) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสังเคราะห์แนวทางป้องกันแก้ไขรักษาความพิการ การฟื้นฟูสมรรถภาพและการส่งเสริมสุขภาพ
- ข้อ ๑๐ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ ต้องมีความสามารถในการจัดการข้อมูลการให้บริการ ดังนี้

- ๑) ใช้วิธีการที่เหมาะสมในการเก็บข้อมูล รวมถึงประวัติและการวินิจฉัยโรคของผู้ป่วย
- ๒) สรุปผลจากการวินิจฉัย หรือปัญหาได้เหมาะสม
- ๓) วิเคราะห์และประเมินข้อมูลที่เก็บได้

ข้อ ๑๑ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ ต้องมีความสามารถในการจัดการ
การให้บริการ ดังนี้

- ๑) ใช้ทักษะการวิจัย การใช้เหตุผลและการแก้ปัญหาในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม
- ๒) นำความรู้และทักษะมาใช้ในการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม
- ๓) ปรับเปลี่ยนวิธีการทางเทคนิคตามความเหมาะสมกับการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น
- ๔) แสดงทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับการให้บริการได้เหมาะสม
- ๕) จัดการความเสี่ยงได้อย่างมีทักษะและปลอดภัย

ข้อ ๑๒ ผู้ประกอบโรคศิลปะสาขากายอุปกรณ์ ต้องมีความสามารถในการตรวจสอบ
ประเมิน และทบทวนกระบวนการปฏิบัติ ดังนี้

- ๑) เข้าใจหลักการประกันคุณภาพ และร่วมในกิจกรรมการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- ๒) เข้าใจบทบาทการตรวจสอบและทบทวนการบริหารคุณภาพ การประกันคุณภาพและ

การวัดผลลัพธ์การดำเนินงานที่เหมาะสม

- ๓) ประเมินคุณภาพอย่างสม่ำเสมอเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- ๔) เข้าใจถึงคุณค่าของการปรึกษาเฉพาะเรื่องร่วมกันหรือวิธีการอื่นในทำนองเดียวกัน

ข้อ ๑๓ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เทอดชัย ชีวะเกตุ

ประธานกรรมการวิชาชีพสาขากายอุปกรณ์